

Naturvård och områdesskydd

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om ytterligare steg för att reformera strandskyddslagstiftningen och tillkännager detta för regeringen. Utskottet avstyrker övriga motionsyrkanden, i huvudsak med hänvisning till pågående arbete och gällande regelverk. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat i ett särskilt avsnitt.

I betänkandet finns 13 reservationer (S, M, SD, MP, C, V, KD).

Behandlade förslag

Cirka 80 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Utskottets överväganden	7
Nationalparker	7
Naturreservat	9
Marina skyddade områden	11
Naturvårdsprojekt	14
Strandskydd	15
Vandringsleder	25
Allemansrätten och ockupation av privat mark	26
Terrängkörningslagen	28
Motioner som bereds förenklat	30
Reservationer	31
1. Naturreservat, punkt 2 (M)	31
2. Marina skyddade områden, punkt 3 (M)	31
3. Marina skyddade områden, punkt 3 (SD)	32
4. Marina skyddade områden, punkt 3 (C)	33
5. Marina skyddade områden, punkt 3 (V)	33
6. Reformering av strandskyddet, punkt 5 (S, MP, V)	34
7. Strandskydd och hästnäringen, punkt 6 (C)	36
8. Begränsning av det generella strandskyddet, punkt 7 (M)	36
9. Begränsning av det generella strandskyddet, punkt 7 (KD)	37
10. Underrättelse om beslut i strandskyddsärenden, punkt 8 (KD)	37
11. Överprövning av kommunala bygglov inom fastställda LIS- områden, punkt 9 (SD, C)	38
12. Allemansrätten och ockupation av privat mark, punkt 11 (M, SD, C)	39
13. Terrängkörningslagen, punkt 12 (SD)	39
Särskilda yttranden	41
1. Reformering av strandskyddet, punkt 5 (KD)	41
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (SD)	41
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (L)	41
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (KD)	41
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	42
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	42
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 13	51

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Nationalparker

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:429 av Boriana Åberg (M),

2016/17:2614 av Rickard Persson (MP) yrkandena 1 och 2 samt

2016/17:3312 av Åsa Romson och Kerstin Lundgren (MP, C).

2. Naturreservat

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1587 av Betty Malmberg (M) yrkande 3 och

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 12 och 13.

Reservation 1 (M)

3. Marina skyddade områden

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:824 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 33,

2016/17:1989 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12,

2016/17:2448 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 11 och

2016/17:3166 av Jonas Jacobsson Gjørtler m.fl. (M) yrkandena 6 och 7.

Reservation 2 (M)

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (C)

Reservation 5 (V)

4. Naturvårdsprojekt

Riksdagen avslår motion

2016/17:2855 av Tuve Skånberg (KD).

5. Reformering av strandskyddet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om reformering av strandskyddet och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 13, 15 och 17,

2016/17:2011 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 12 i denna del,

2016/17:2863 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 6,

2016/17:3096 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 10 i denna del,

2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 17,

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 34 och

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 10 i denna del och

avslår motionerna

2016/17:674 av Lotta Finstorp (M),
 2016/17:714 av Lars Hjalmered (M),
 2016/17:794 av Jenny Petersson (M),
 2016/17:806 av Finn Bengtsson m.fl. (M),
 2016/17:1026 av Katarina Brännström (M),
 2016/17:1552 av Tina Ghasemi (M) yrkande 3,
 2016/17:1821 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 7,
 2016/17:1885 av Lotta Finstorp (M),
 2016/17:1909 av Margareta B Kjellin (M) yrkande 1,
 2016/17:1925 av Christian Holm Barenfeld och Jessica Polfjärd (båda M) yrkande 1,
 2016/17:2097 av Maria Stockhaus (M),
 2016/17:2609 av Daniel Bäckström och Peter Helander (båda C),
 2016/17:2641 av Camilla Waltersson Grönvall (M),
 2016/17:2730 av Erik Bengtzboe (M),
 2016/17:3012 av Anders Hansson m.fl. (M),
 2016/17:3284 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 1 och
 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 26.

Reservation 6 (S, MP, V)

6. Strandskydd och hästnäringen

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:823 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 6 och
 2016/17:3377 av Bengt Eliasson (L) yrkande 7.

Reservation 7 (C)

7. Begränsning av det generella strandskyddet

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1909 av Margareta B Kjellin (M) yrkandena 2 och 3,
 2016/17:1925 av Christian Holm Barenfeld och Jessica Polfjärd (båda M) yrkande 2,
 2016/17:1968 av Jörgen Warborn m.fl. (M),
 2016/17:2238 av Jessika Roswall (M),
 2016/17:3284 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 2 och
 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 10 i denna del.

Reservation 8 (M)

Reservation 9 (KD)

8. Underrättelse om beslut i strandskyddsärenden

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3059 av Rickard Nordin (C) och
 2016/17:3284 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 3.

Reservation 10 (KD)

9. Överprövning av kommunala bygglov inom fastställda LIS-områden

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 16,

2016/17:1821 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 6,

2016/17:2011 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 12 i denna del och

2016/17:3096 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 10 i denna del.

Reservation 11 (SD, C)

10. Vandringsleder

Riksdagen avslår motion

2016/17:1915 av Margareta B Kjellin (M) yrkandena 1 och 2.

11. Allemansrätten och ockupation av privat mark

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1847 av Lars-Arne Staxäng (M) i denna del och

2016/17:2011 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 1.

Reservation 12 (M, SD, C)

12. Terrängkörningslagen

Riksdagen avslår motion

2016/17:2206 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 6.

Reservation 13 (SD)

13. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 21 februari 2017

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Isak From (S), Sara Karlsson (S), Martin Kinnunen (SD), Åsa Coenraads (M), Stina Bergström (MP), Gunilla Nordgren (M), Monica Haider (S), Anders Forsberg (SD), Lars Tysklind (L), Jens Holm (V), Lars-Axel Nordell (KD), Marianne Pettersson (S), Petra Ekerum (S) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet 77 motionsförslag om naturvård och områdesskydd från den allmänna motionstiden 2016/17. Motionerna tar bl.a. upp frågor om nationalparker, naturreservat, naturvårdsprojekt, marina skyddade områden, strandskydd, vandringsleder, allemansrätten och terrängkörning. Den 14 februari 2017 uppvaktade företrädare för Sveriges snöskoterägares riksförbund utskottet och informerade om sin verksamhet.

Utskottet föreslår ett tillkännagivande med anledning av motionsförslagen. Regeringen uppmanas att ta ytterligare steg för att reformera strandskyddslagstiftningen, vilket bör åstadkommas genom att man decentraliserar strandskyddet och därmed ökar det kommunala inflytandet. Vidare bör regeringen verka för att möjliggöra fler undantag från strandskyddet för att bl.a. öka bostadsbyggandet där behoven är särskilt stora. Regeringen bör också arbeta för att i större utsträckning göra det möjligt att peka ut geografiska områden som s.k. LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära lägen). Utskottet avstyrker övriga motionsyrkanden, i huvudsak med hänvisning till pågående arbete och gällande regelverk. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat i ett särskilt avsnitt.

Betänkandet innehåller 13 reservationer (S, M, SD, MP, C, V, KD) och fyra särskilda yttranden (SD, L, KD).

Utskottets överväganden

Nationalparker

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bildandet av nationalparker, om utredning av hur Öresund kan bli ett sammanhängande område med särskilt skydd samt om möjligheten för nationalparker att bedriva kommersiell verksamhet.

Motionerna

I motion 2016/17:2614 av Rickard Persson (MP) yrkande 1 anförs att Öresund bör bli en marin nationalpark. I samma motion yrkande 2 framhålls att det åtminstone bör utredas hur Öresund kan bli ett sammanhängande område med särskilt högt skydd.

Enligt motion 2016/17:429 av Boriana Åberg (M) bör möjligheten för nationalparker att bedriva kommersiell verksamhet ses över.

Enligt motion 2016/17:3312 av Åsa Romson och Kerstin Lundgren (MP, C) bör Naturvårdsverket påbörja arbetet med att inrätta den tilltänkta nationalparken Nämöskärgården.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Enligt 7 kap. 2 § miljöbalken får regeringen, efter riksdagens medgivande, förklara ett mark- eller vattenområde som ägs av staten som nationalpark i syfte att bevara ett större sammanhängande område av en viss landskapstyp i dess naturliga tillstånd eller i väsentligt oförändrat skick. Som miljö- och jordbruksutskottet påminde om redan i sitt betänkande 2014/15:MJU12 tog Naturvårdsverket fram en nationalparksplan 2008 (Nationalparksplan för Sverige – Genomförande 2009–2013, rapport 5839, oktober 2008). Planen är en samlad redovisning av områden som enligt gällande kriterier är lämpade att ingå i landets nät av nationalparker. Planen är avsedd som ett långsiktigt handlingsprogram och underlag för verkets arbete med nya och utvidgade parker.

I miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2015/16:MJU6 noterade utskottet att det, eftersom planen från 2008 tidsmässigt löpt ut och det fanns ett behov av att göra en ny prioritering av vilka områden från nationalparksplanen som var möjliga att arbeta med de närmaste sex åren, hade gjorts en översyn av planen. I Nationalparksplan för Sverige – Genomförande 2015–2020 (rapport 6677, maj 2105) anfördes att det inte var aktuellt att arbeta om själva nationalparksplanen för Sverige. Det urval av områden som hade gjorts i planen från 2008 var fortfarande de mest relevanta och möjliga

områdena i landet för nya nationalparker. Det framhölls också att de områden som inte kan prioriteras de närmaste åren kvarstår som intressanta områden att senare påbörja ett arbete med. Utgångspunkten är att alla områden i nationalparksplanen bidrar till det nationella och internationella bevarandearbetet. Vissa områden är dock särskilt viktiga att prioritera under perioden 2015–2020 på grund av den befintliga skyddsnivån och internationella åtaganden om skydd av vissa naturtyper. Naturvårdsverket framhöll att en viktig utgångspunkt för genomförandet av föreslagna nationalparker är att ge hög prioritet åt områden vars värden är eller kan bli hotade. Det anfördes vidare att det också är viktigt att det finns ett både regionalt och lokalt intresse för en nationalparksbildning och att detta är förankrat i ett inledande samråd eller i en förstudie. Områden som inte är med bland de prioriterade områdena under tidsperioden 2015–2020 kvarstår i den långsiktiga nationalparksplanen som aktuella områden för ett senare tillfälle eller vid en omprioritering. Ett etappmål till 2020 är att inleda arbetet för tre nya områden och en utvidgning och att fullfölja de pågående nationalparksprojekten.

I regleringsbrevet för 2012 fick Naturvårdsverket i uppdrag att se över föreskrifterna för nationalparkerna. Huvudsyftet med översynen var att undanröja onödiga hinder för friluftsliv och möjliggöra naturturism i nationalparkerna, utan att syftet med inrättandet av nationalparken äventyras. Främst har förbud mot kommersiell verksamhet setts över, men verket har även sett över om det finns andra hinder mot friluftsliv i de gällande föreskrifterna som inte är nödvändiga, exempelvis när det gäller eldning, tältning och ridning. För att göra det möjligt med kommersiell naturturism i nationalparkerna har den generella tillståndsplikten för kommersiell verksamhet tagits bort. De nya eller ändrade föreskrifterna trädde i kraft den 1 januari 2015. Det generella kravet på tillstånd för kommersiell verksamhet har alltså luckrats upp, men kravet på tillstånd består fortfarande i vissa avseenden. Som ett av flera exempel kan nämnas att det utan tillstånd från länsstyrelsen är förbjudet att inom Abisko nationalpark genomföra organiserade turer eller andra organiserade aktiviteter fler än tre gånger per år eller med fler än 35 deltagare, att genomföra idrottstävlingar eller idrottsarrangemang och att framföra hundspann med fler än fyra hundar (NFS 2014:12).

När det gäller den planerade nationalparken Nämöskärgården har Naturvårdsverket meddelat att verket har avsatt resurser för att under 2017 arbeta med ärendet om att inrätta den.

Utskottets ställningstagande

Den nationalparksplan som Naturvårdsverket utarbetade 2008 gäller fortfarande. I den rapport som Naturvårdsverket presenterade i maj 2015 (Nationalparksplan för Sverige – Genomförande 2015–2020, rapport 6677) anförs att det inte är aktuellt att arbeta om själva nationalparksplanen och att

det urval av områden som gjordes i planen från 2008 därför fortfarande är de mest relevanta och möjliga områdena i landet för nya nationalparker. Utskottet delar den uppfattningen och föreslår därför att motion 2016/17:2614 (MP) yrkande 1 avstyrks. Utskottet föreslår vidare att samma motion yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller frågan om möjligheterna att bedriva kommersiell verksamhet i nationalparker kan utskottet konstatera att det tidigare fanns ett generellt krav på tillstånd från länsstyrelsen för att få bedriva sådan verksamhet. Av det som anförts ovan framgår att tillståndskravet nu har luckrats upp och att det därför endast krävs tillstånd för vissa mer omfattande eller regelbundet återkommande kommersiella aktiviteter. Eftersom det nya regelverket kommer att öka möjligheterna till naturturism föreslår utskottet att motion 2016/17:429 (M) lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller den tilltänkta nationalparken Nämöskärgården välkomnar utskottet beslutet att Naturvårdsverket under 2017 kommer att påbörja arbetet med att inrätta den aktuella nationalparken. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motion 2016/17:3312 (MP, C) lämnas utan åtgärd.

Naturresevat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om ändrade regler för inrättande och upphävande av kommunala naturresevat. Riksdagen avslår också en motion om långsam handläggning av ärenden om byggnadsminnesförklaringar och bildande av naturresevat.

Jämför reservation 1 (M).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 12 efterfrågas ändrade regler för kommunala naturresevat så att kommunerna inte längre kan besluta om nya kommunala naturresevat utan föregående godkännande av regeringen eller den myndighet som regeringen utser. I samma motion yrkande 13 anfördes att det ska bli enklare för en kommun att upphäva tidigare införda kommunala naturresevat.

I motion 2016/17:1587 av Betty Malmberg (M) yrkande 3 poängteras att Justitiekanslerns kritik mot långsam handläggning av ärenden om byggnadsminnesförklaringar och bildande av naturresevat måste leda till efterlevnad.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

När det gäller frågan om att inrätta naturreservat framgår det av 7 kap. 4 § miljöbalken att en länsstyrelse eller en kommun får förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att

- bevara biologisk mångfald
- vårda och bevara värdefulla naturmiljöer
- tillgodose behov av områden för friluftslivet
- skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer
- skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Innan kommunen fattar ett beslut om att inrätta ett naturreservat måste kommunen samråda med länsstyrelsen (25 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.). Enligt 7 kap. 5 § första stycket miljöbalken ska också skälen för beslutet om att bilda ett naturreservat anges. Om det finns synnerliga skäl får kommunen helt eller delvis upphäva ett beslut om att inrätta ett naturreservat som den har fattat (7 kap. 7 § första stycket miljöbalken). Det kan enligt motiven röra sig om synnerliga skäl om en väsentlig ändring skett av området eller om detaljplan eller områdesbestämmelser väsentligt ändrat förutsättningarna för områdesskyddet (prop. 1997/98:45 del II s. 75). Ett kommunalt beslut om att bilda, ändra eller upphäva ett naturreservat kan enligt 19 kap. 1 § andra stycket miljöbalken överklagas till länsstyrelsen. I varje beslut om naturreservat ska det finnas tydlig information om hur och till vilken instans det får överklagas.

I betänkande 2015/16: MJU6 anförde miljö- och jordbruksutskottet att det genom lagar och förordningar säkerställs att kommuner samråder med länsstyrelsen innan ett beslut om att inrätta ett naturreservat fattas, att skälen för beslutet anges och att beslutet kan överklagas.

När det gäller frågan om efterlevnad av Justitiekanslerns kritik har Justitiekanslern, vid sin granskning av länsstyrelsernas ärendeförteckningar för 2015 (Justitiekanslerns beslut den 30 juni 2016, dnr 201-16-14), funnit att två av länsstyrelsernas många ärendegrupper generellt sett innehåller betydligt fler och äldre ärenden i balans än alla övriga grupper. Ärenden om bildande av naturreservat och om byggnadsminnesförklaringar är till sin karaktär sådana att utredningarna i ärendena måste ta lång tid. Därför måste längre handläggningstider accepteras inom dessa grupper än i andra mindre komplexa typer av förvaltningsärenden. Åtskilliga förklaringar till Justitiekanslern om varför enskilda äldre reservats- och byggnadsminnesärenden inte avgjorts synes bygga på en tanke att det inte går att avgöra ärendena på kortare tid. En jämförelse mellan länsstyrelserna visar dock att antalet öppna, mer än tre år gamla ärenden om byggnadsminnen och naturreservatsbildningar kan skilja sig åt mycket mellan olika län. Vissa län har endast några enstaka öppna ärenden om byggnadsminnesförklaringar medan andra har flera tiotal sådana ärenden. Vissa län har långt över 50 öppna ärenden om naturreservatsbildningar medan andra har något enstaka ärende. Sådana iakttagelser tyder enligt Justitiekanslerns mening på att ärenden inom

dessa grupper inte nödvändigtvis behöver bli så många och så gamla som på vissa länsstyrelser. Länetts karaktär kan knappast vara den enda förklaringen till sådana skillnader. Justitiekanslern föreslår att länsstyrelserna gemensamt analyserar vilka faktorer som skapar dessa stora skillnader. I länsstyrelsernas förklaringar till ärenden om naturreservatsbildningar och byggnadsminnesförklaringar återfinns emellanåt kommentarer om att den utdragna handläggningstiden inte påverkar enskilda intressen. Justitiekanslern anser att detta är ett felaktigt eller åtminstone alltför formellt synsätt. Den fastighetsägare som i årtionden lever med kännedom om att det allmänna utreder frågan om att inskränka fastighetsägarens rätt att förfoga över sin egendom måste anses ha ett väsentligt intresse av att frågan avgörs. Justitiekanslern har i sitt beslut ålagt flera av länsstyrelserna att, i samband med att de lämnar in 2016 års ärendeförteckningar till Justitiekanslern, lämna en särskild redogörelse för det fortsatta arbetet med de äldsta ärendena och för arbetet med att korta handläggningstiderna för de aktuella ärendetyperna.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet anförde i sitt betänkande 2015/16:MJU6 finns det lagar och förordningar som uppställer krav på att kommuner samråder med länsstyrelsen innan de fattar beslut om att inrätta ett naturreservat. Samma reglering innebär också att kommuner måste ange skälen för beslutet och hur det kan överklagas. Vidare finns det lagstöd för att kommuner, om det finns synnerliga skäl, kan upphäva ett beslut om att inrätta ett naturreservat. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motion 2016/17:3378 (M) yrkandena 12 och 13 avslås.

Utskottet finner ingen anledning att betvivla att de berörda länsstyrelserna tar till sig Justitiekanslerns synpunkter och att de återkopplar till Justitiekanslern på det sätt som begärts. Utskottet föreslår därför att motion 2016/17:1587 (M) yrkande 3 lämnas utan vidare åtgärd.

Marina skyddade områden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om att öka arealerna av skyddade marina områden och om en långsiktig strategi och målsättning för att utöka skyddet av betydelsefulla havsmiljöer samt om att upprätta en plan för att nå de fastslagna målen för skydd av marina områden.

Jämför reservationerna 2 (M), 3 (SD), 4 (C) och 5 (V).

Motionerna

Partimotion 2016/17:824 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 33 behandlar frågan om att utöka skyddet av marina reservat. För att nå de internationellt satta målen för biologisk mångfald vill motionärerna att minst 20 procent av

Sveriges land- och sötvattensområden samt 10 procent av Sveriges marina områden senast 2020 ska vara skyddade eller bevarade på olika sätt.

På liknande sätt anförs i kommittémotion 2016/17:2448 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 11 att arealerna av skyddade marina områden ska ökas.

I partimotion 2016/17:1989 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12 anförs att regeringen bör återkomma med förslag på en långsiktig strategi och målsättning om att öka skyddet av betydelsefulla havsmiljöer till 20 procent.

Enligt kommittémotion 2016/17:3166 av Jonas Jacobsson Gjørtler m.fl. (M) yrkande 6 bör skyddet i särskilt påverkade marina miljöer och naturskyddsområden stärkas. Enligt yrkande 7 i samma motion bör det upprättas en plan för att nå de fastslagna målen för skydd av marina områden.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Regeringen har fastställt ett etappmål om skydd av landområden, sötvattensområden och marina områden som bl.a. innebär att minst 20 procent av Sveriges land- och sötvattensområden samt 10 procent av Sveriges marina områden senast 2020 ska bidra till att nå nationella och internationella mål för biologisk mångfald. Detta ska ske genom skydd eller annat bevarande av områden som har särskild betydelse för biologisk mångfald eller ekosystemtjänster. Bevarandet ska ske med ekologiskt representativa och väl förbundna system där reservat, andra effektiva områdesbaserade skyddsåtgärder eller miljöanpassat brukande ingår. Systemen ska vara väl integrerade i omgivande landskap och förvaltas på ett effektivt och inkluderande sätt.

När det gäller skydd av marina områden anför regeringen i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 20) att detta är centralt för att säkerställa och bevara den biologiska mångfalden i kust- och havsområden. Regeringen bedömer att takten i arbetet med att inrätta skydd av marina områden behöver öka för att det ska vara möjligt att nå etappmålet om 10 procents skydd av Sveriges marina områden till 2020. Regeringen förstärker därför anslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö med 15 miljoner kronor 2017. Den 15 december 2016 biföll riksdagen fördelningen av anslagen inom utgiftsområde 20 i enlighet med det förslag som lämnats (bet. 2016/17:MJU1, rskr. 2016/17:116). I budgetpropositionen anförs vidare att regeringen 2015 gav Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att ta fram en handlingsplan för marint områdesskydd. Handlingsplanen redovisades i juni 2016 och kommer att vara ett viktigt underlag för myndigheternas arbete med att nå etappmålet om 10 procents skydd av marina områden till 2020.

I Handlingsplan för marint områdesskydd – Myllrande mångfald och unika naturvärden i ett ekologiskt nätverk under ytan anför Havs- och vattenmyndigheten att man ser stora möjligheter att nå etappmålet som rör arealen marint områdesskydd om länsstyrelsernas planerade arbete genomförs. Myndigheten ser dock att det återstår stora utmaningar för att

åstadkomma ett ekologiskt representativt, sammanhängande och funktionellt nätverk. I handlingsplanen ges därför förslag på åtgärder i frågor om arbetet med att stärka representativiteten och funktionaliteten.

I ett svar på en skriftlig fråga (fr. 2016/17:506) den 28 december 2016 anförde miljöminister Karolina Skog att arbetet med få på plats ett representativt, sammanhängande, väl förvaltad och funktionellt nätverk av skyddade marina områden som täcker minst 10 procent av Sveriges havsområden senast till 2020 är högt prioriterat för regeringen. För att skydda marina ekosystem och marin biodiversitet räcker det inte med att endast mäta ytan av de skyddade områdena. Av högsta vikt är också att de skyddade områden som ingår i nätverket är representativa, dvs. täcker alla naturtyper och miljöer samt arter i ett sammanhängande nätverk. Detta nätverk behöver även vara väl integrerat i den övergripande marina förvaltningen inklusive havsplaneringen. Ett stort steg i arbetet med marint områdesskydd togs den 14 december 2016 när regeringen beslutade att föreslå för EU-kommissionen att fyra nya områden till skydd för tumlare ska ingå i det europeiska nätverket Natura 2000. Genom regeringens beslut skyddas områdena, och Sverige uppnår därmed arealmålet om 10 procents marint skydd. Däremot behöver enligt miljöministern fortfarande åtgärder vidtas för att det marina områdesskyddet ska bli representativt och funktionellt.

Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet har EU-kommissionen ännu inte tagit ställning till det förslag som regeringen i december 2016 beslutade att lämna till kommissionen. Enligt departementet återstår ett betydande arbete innan etappmålet kan anses uppnått eftersom målets kvalitativa krav, bl.a. på att områdena ska vara ekologiskt representativa, sammanhängande och funktionella, inte är uppfyllt.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av redovisningen ovan har Sverige uppnått arealmålet om 10 procents marint skydd. Därutöver pågår arbete för att kunna uppnå etappmålet, inte enbart i kvantitativt utan även i kvalitativt hänseende. För att detta angelägna arbete ska kunna fortsätta kan utskottet konstatera att anslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö har förstärkts genom det beslut som riksdagen fattade om fördelningen av anslagen inom utgiftsområde 20 för 2017. Mot den bakgrunden anser utskottet att motionerna 2016/17:824 (C) yrkande 33, 2016/17:2248 (SD) yrkande 11, 2016/17:1989 (V) yrkande 12 och 2016/17:3166 (M) yrkande 6 kan lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller den handlingsplan för marint områdesskydd som efterfrågas i en av motionerna konstaterar utskottet att Havs- och vattenmyndigheten har upprättat en sådan. Därmed avstyrker utskottet motion 2016/17:3166 (M) yrkande 7.

Naturvårdsprojekt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att återställa det skånska kulturlandskapet och bevara de skånska pilevallarna.

Motionen

I motion 2016/17:2855 av Tuve Skånberg (KD) anförs att man bör återställa det skånska kulturlandskapet och bevara de skånska pilevallarna.

Kompletterande uppgifter

Pilevall definieras i bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. som hamlade pilar i en rad som består av antingen a) minst fem träd med ett inbördes avstånd av högst 100 meter i en i övrigt öppen jordbruksmark eller invid en väg där marken mellan pilträden är plan eller upphöjd till en vall eller b) minst tre träd, om vallen är väl utbildad, mer än 0,5 meter hög och två meter bred. Åtgärder i pilevallar kan beröras av Statens jordbruksverks föreskrifter om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket som anger att anläggningar av träd eller buskar, gränsvallar, renar mellan åkerskiften och hägnadsrester som har kulturhistoriskt värde, eller stort värde för bevarandet av odlingslandskapets flora och fauna, inte får skadas (6 § SJVFS 1999:119).

Enligt uppgift från Statens jordbruksverk finns inte pilevallar med bland de miljöinvesteringar som är specificerade i landsbygdsprogrammet för 2014–2020. Den möjlighet till stöd som finns inom landsbygdsprogrammet är åtgärd 7.6 Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer. De bestämmelser som reglerar möjligheten till stöd är 6 kap. 15 § förordningen (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder och 4 kap. 111 och 112 §§ SJVFS 2016:19 om företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar samt stöd för lokalt ledd utveckling. Det finns även handlingsplaner för varje län med urvalskriterier. Länsstyrelsen i Skåne län tar kontinuerligt emot ansökningar inom denna åtgärd.

Utskottets ställningstagande

Mot bakgrund av vad som redovisats ovan föreslår utskottet att motion 2016/17:2855 (KD) lämnas utan vidare åtgärd.

Strandskydd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller motioner om att reformera strandskyddet.

Riksdagen avslår övriga motionsyrkanden om ytterligare förändringar av strandskyddet.

Jämför reservationerna 6 (S, MP, V), 7 (C), 8 (M), 9 (KD), 10 (KD) och 11 (SD, C).

Motionerna

Reformering av strandskyddet

I partimotion 2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 13, 15 och 17 anförs att strandskyddet bör förändras så att kommuners möjlighet att utveckla sin attraktivitet stärks, att perspektivet i strandskyddslagstiftningen bör ändras för att öka det kommunala inflytandet och att möjligheten att skapa LIS-områden bör utökas till fler geografiska områden.

I partimotion 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 34 anförs att strandskyddet bör reformeras för att skapa den flexibla tillämpning av reglerna som alliansregeringens reformering av strandskyddet syftade till.

På liknande sätt anförs i motion 2016/17:2863 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 6 att strandskyddet bör reformeras bl.a. genom att decentraliseras så att kommuner ges möjlighet att ansöka om upphävande av strandskyddet med hänvisning till lokalt behov av bostadsbyggande.

Även i partimotion 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 10 i denna del begärs åtgärder för ett mer ändamålsenligt strandskydd. Detta bör enligt motionen ske genom att man stärker kommunernas beslutanderätt och genom att man möjliggör fler undantag från strandskyddsbestämmelserna. Olika förslag om fortsatt reformering av strandskyddet framförs även i kommittémotionerna 2016/17:3188 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 17, 2016/17:2011 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 12 i denna del, 2016/17:3096 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 10 i denna del, 2016/17:1821 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 7, 2016/17:3284 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 1 och 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 26 samt i motionerna 2016/17:714 av Lars Hjalmered (M), 2016/17:794 av Jenny Petersson (M), 2016/17:806 av Finn Bengtsson m.fl. (M), 2016/17:1026 av Katarina Brännström (M), 2016/17:1552 av Tina Ghasemi (M) yrkande 3, 2016/17:1885 av Lotta Finstorp (M), 2016/17:1909 av Margareta B Kjellin (M) yrkande 1, 2016/17:1925 av Christian Holm Barenfeld och Jessica Polfjärd (båda M) yrkande 1, 2016/17:2097 av Maria Stockhaus (M), 2016/17:2609 av Daniel Bäckström och Peter Helander (båda C), 2016/17:2641 av Camilla Waltersson Grönvall (M), 2016/17:2730 av Erik Bengtzboe (M) och 2016/17:3012 av Anders Hansson m.fl. (M).

I partimotion 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 10 i denna del föreslås att det generella strandskyddet ska begränsas till 50 meter och att det ska finnas begränsade möjligheter att utöka strandskyddet till maximalt 100 meter. I motionen anförs vidare att det bör övervägas att begränsa strandskyddsreglerna till vissa regioner och att kompetensinsatserna om strandskyddet bör stärkas med tydligt syfte att göra tillämpningen mer byggvänlig.

Även motion 2016/17:1925 av Christian Holm Barenfeld och Jessica Polfjärd (båda M) yrkande 2 behandlar frågan om att man bör se över möjligheten till reformering av strandskyddet där den gällande regeln om byggförbud närmare än 100 meter från strandkanten bör kunna frångås i större utsträckning än vad som är möjligt enligt nuvarande lagstiftning. I kommittémotion 2016/17:3284 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 2 efterfrågas en huvudregel om ett strandskydd som bör sträcka sig 50 meter från stranden om det inte finns skäl att ha en längre gräns. Enligt motion 2016/17:1909 av Margareta B Kjellin (M) yrkandena 2 och 3 bör det göras en översyn av begränsningarna i strandskyddet, och länsstyrelserna bör, i stället för att verka för ett utökat strandskydd om 300 meter, underlätta för ett strandskydd på 100 meter. På liknande sätt begärs i motion 2016/17:2238 av Jessika Roswall (M) att strandskyddsreglerna förändras och förtydligas så att länsstyrelserna i större utsträckning följer grundprincipen att strandskyddet ska vara 100 meter och inte ett utökat strandskydd om 300 meter.

Även i motion 2016/17:1968 av Jörgen Warborn m.fl. (M) yrkas att man bör återgå till en maxgräns på 100 meter och samtidigt inleda en större översyn av strandskyddet.

I motion 2016/17:674 av Lotta Finstorp (M) anförs att det bör underlättas för ett strandskydd om 100 meter i Södermanlands län.

I kommittémotion 2016/17:823 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 6 anförs att de undantag från strandskyddet som gäller för andra areella näringar även bör omfatta hästnäringen.

Även i motion 2016/17:3377 av Bengt Eliasson (L) yrkande 7 anförs att undantaget från strandskyddet bör inkludera även hästverksamhet.

Underrättelse om beslut i strandskyddsärenden

I motion 2016/17:3059 av Rickard Nordin (C) anförs att strandskyddsärenden ska meddelas personligen, närmare bestämt att det minsta en markägare kan begära är att få ett personligt brev av länsstyrelsen när ett beslut om strandskydd ska tas. På liknande sätt framhålls i kommittémotion 2016/17:3284 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 3 att berörda markägare ska ges tillfälle att yttra sig innan beslut om utökat strandskydd fattas och inte endast få kännedom om vad som pågår genom en kungörelse i tidningen.

Överprövning av kommunala bygglov inom fastställda LIS-områden

I partimotion 2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 16 anförs att Centerpartiet vill ta bort länsstyrelsernas överprövningsmöjlighet vad gäller kommunala bygglov inom fastställda LIS-områden. I motionen betonas också bl.a. att det behövs definieras tydligare vem som har rätt att överklaga detaljplaner. På samma sätt betonas det i kommittémotion 2016/17:2011 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 12 i denna del att strandskyddet bör ändras så att kommunernas möjlighet att stärka sin attraktivitet stärks. Detta bör enligt motionen uppnås genom att länsstyrelsens överprövningsmöjlighet vad gäller kommunala bygglov inom redan fastställda LIS-områden tas bort. Även i motion 2016/17:3096 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 10 i denna del framhålls att strandskyddet bör förändras genom att man tar bort länsstyrelsernas överprövningsmöjlighet för kommunala bygglovsbeslut inom redan fastställda LIS-områden. På motsvarande sätt yrkas i kommittémotion 2016/17:1821 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 6 bl.a. att länsstyrelsernas möjlighet att överpröva kommunala bygglov i strandskyddslägen ska begränsas.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Reformering av strandskyddet

I miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2014/15:MJU12 behandlades bl.a. frågor om strandskydd, och av den delen framgick bl.a. följande:

Under 2009 beslutades ändringar i strandskyddsreglerna med inriktningen att utveckla ett ändamålsenligt strandskydd som beaktade behovet av utveckling i hela Sverige, särskilt i många landsbygder, samtidigt som ett långsiktigt skydd av strändernas natur- och friluftsvärden inte äventyrades (prop. 2008/09:119, bet. 2008/09:MJU13, rskr. 2008/09:227). Det lokala och regionala inflytandet över strandskyddet ökades. Kommunerna fick huvudansvaret för att pröva frågor om upphävande och dispens från strandskyddet, samtidigt som länsstyrelsernas roll förstärktes genom nya bestämmelser om att länsstyrelsen ska bevaka strandskyddets intressen vid kommunal planläggning och överpröva kommunala beslut om upphävanden och dispenser. Kommunerna fick även ansvaret för att i översiktsplanen redovisa områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inom vilka vissa lättnader i strandskyddet ska gälla. Ändringarna trädde i kraft den 1 juli 2009, utom vissa bestämmelser om områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, som trädde i kraft den 1 februari 2010. I juni 2014 beslutade riksdagen om ytterligare ändringar i strandskyddet som syftade till att öka möjligheterna till bebyggelse m.m. intill små sjöar och vattendrag (prop. 2013/14:214, bet. 2013/14:MJU26, rskr. 2013/14:358). Ändringarna innebär att länsstyrelsen har fått möjlighet att upphäva strandskyddet vid små sjöar och vattendrag, om det område som upphävandet avser har liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften. Ändringarna trädde i kraft den 1 september 2014.

I betänkandet finns även ett tillkännagivande med den innebörden att strandskyddet bör göras mer ändamålsenligt i hela landet i syfte att förbättra

förutsättningarna för byggande och boende i strandlägen, samt för jordbruksnäringarna och för annan näringsverksamhet (res. S, MP, V).

Strandskyddsdelegationens betänkande Strandskyddet i praktiken (SOU 2015:108) presenterades i december 2015. Delegationen hade haft i uppdrag att utföra och samordna en informations- och kunskapsinsats om tillämpningen av de strandskyddsregler som infördes 2009 och 2010. Delegationen hade också haft i uppdrag att utgöra en arena för erfarenhetsutbyte och dialog. I betänkandet anfördes att det var delegationens bedömning att de insatser som genomförts inom ramen för delegationens uppdrag bidragit till en förstärkt samverkan och till en mer enhetlig, effektiv och kunskapsunderbyggd tillämpning av reglerna. Det framhölls också att en fortsatt effekthemtagning förutsätter att dessa resultat tas till vara. Delegationen föreslog en fortsatt satsning på nationell och regional samverkan kring strandskyddsreglernas tillämpning samt på förvaltning och vidareutveckling av Strandskyddsdelegationens webbaserade portal (uppdraget att förvalta portalen borde enligt delegationen ges till en länsstyrelse, nämligen Länsstyrelsen i Västra Götalands län). Delegationen anförde också att den mot bakgrund av de erfarenheter som den gjort under utredningens dryga 2,5 år var av uppfattningen att en rad problemområden inte kan åtgärdas fullt ut enbart genom insatser för att stärka tillämpningen av befintliga regler. Delegationen konstaterade dock att det inte hade ingått i delegationens uppdrag att göra en översyn av dessa problemområden eller att ge förslag till förändringar av reglerna.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet bereds Strandskyddsdelegationens betänkande fortfarande inom departementet.

I Naturvårdsverkets regleringsbrev för 2015 fick myndigheten i uppdrag att göra en analys av resultatet av länsstyrelsernas översyn av det utvidgade strandskyddet och bl.a. redovisa hur stora arealer som omfattas av utvidgat strandskydd. Den 1 juni 2015 återrapporterade Naturvårdsverket uppdraget. Av skrivelsen (NV-00453-15) framgår bl.a. följande:

För hela landet har den totala arealen utvidgat strandskydd minskat från ca 6 600 km² före översynen till ca 5 100 km² efter översynen. Sett till hela landet så har arealen utvidgat strandskydd minskat till ca 74 % av arealen före översynen. (I dessa siffror saknas dock arealerna helt för Södermanland och delvis för Blekinge). För landet som helhet har arealerna utvidgat strandskydd minskat både på land och i vatten. Största delen av det utvidgade strandskyddet efter översynen överlappar områden som omfattades av utvidgat strandskydd även före översynen, men ca 17 % av den totala arealen utgörs av nya områden. I de flesta län har arealerna utvidgat strandskydd minskat, men i några län har den totala arealen ökat (Gotland, Skåne och Halland). Omfattningen av det utvidgade strandskyddet och förändringen som gjorts genom översynen varierar mellan länen. Det är svårt att göra direkta jämförelser av arealerna mellan länen eftersom förutsättningarna i länen är så olika.

Enligt regleringsbrevet för Naturvårdsverket för budgetåret 2017 ska myndigheten redovisa statistik om kommunernas och länsstyrelsernas beslut i ärenden om upphävande och dispens från strandskyddet samt tillsynsbeslut i

strandskyddsärenden. Av redovisningen ska det framgå hur många upphävanden och dispenser samt tillsynsbeslut som länsstyrelserna och kommunerna beslutade om under 2016, fördelat på kommuner. Statistiken ska visa vilket ändamål upphävandet haft eller för vilken åtgärd dispensen getts och vilket särskilt skäl som ligger till grund för beslutet. När det gäller tillsynsbeslut ska ändamålet med beslutet anges. Statistiken ska även visa kommunala beslut om dispens eller upphävande som överklagats eller som en länsstyrelse beslutat att överpröva enligt 19 kap. 3 b § miljöbalken, samt kommuners och länsstyrelsernas tillsynsbeslut som överklagats. Uppdraget ska redovisas till Miljö- och energidepartementet senast den 31 mars 2017. Enligt uppgift från Naturvårdsverket har man begärt in statistikuppgifter från länsstyrelserna och arbetar alltså för att kunna redovisa statistiken inom utsatt tid.

Parlamentariska landsbygdkommitténs slutbetänkande För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd (SOU 2017:1) överlämnades till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht den 4 januari 2017. För att få kommunerna att i ökad utsträckning använda den översiktliga planeringen som ett verktyg för att skapa goda förutsättningar för landsbygdernas utveckling föreslår kommittén att Boverket ges i uppdrag att utarbeta en vägledning för hur landsbygdernas värden och utvecklingsmöjligheter ska kunna redovisas inom ramen för den kommunala översiktplaneringen. Kommittén lägger också fram ett antal förslag som syftar till att minska vissa begränsningar som finns för byggande och utveckling i landsbygden. Förslagen avser riksintressen, strandskydd och va-lagstiftningen. Enligt slutbetänkandet visar länsstyrelsernas rapport att lagreglerna och propositionstexten om landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) ger utrymme för olika tolkningar och att de krav som olika länsstyrelser ställer på kommunerna i samband med tillämpningen av LIS skiljer sig åt avsevärt mellan olika län. Det förekommer att vissa länsstyrelser ställer omotiverat höga krav på utpekandet av LIS-områden eller att kraven på exempelvis kartläggningar av strandområdets naturvärden ställts så högt att kommuner med begränsade resurser inte kan svara upp mot dessa krav. Detta var också en slutsats som Strandskyddsdelegationen drog under sitt arbete och som även beskrivs i landsbygdkommitténs delbetänkande. I slutbetänkandet anförs vidare att LIS enligt länsstyrelserna inte har blivit den stimulans för landsbygden som många kommuner hoppades. Exploatörerna har inte stått i kö för att bygga, trots att möjligheterna att bygga strandnära har öppnats i vissa områden i landsbygden. Kommittén ska enligt sina direktiv inte utvärdera eller föreslå förändringar av strandskyddslagstiftningen. Mot bakgrund av länsstyrelsernas utvärdering och Strandskyddsdelegationens slutsatser vill kommittén emellertid peka på betydelsen av att regeringen vidtar ytterligare åtgärder för att strandskyddsreglerna ska få en avsedd effekt i landsbygden. Det handlar helt enkelt om att staten genom länsstyrelserna bör stödja kommuner som vill använda de existerande strandskyddsreglerna för att underlätta en ökad bosättning och etablering av verksamheter i kommunen.

När det gäller tillämpningen av strandskyddsbestämmelserna anför regeringen i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 18) att Boverket har redovisat hur kommunernas tillämpning av strandskyddet och arbetet med att peka ut LIS-områden utvecklades under 2015 (dnr N2016/02796/PUB). Totalt hade 125 kommuner en översiktsplan med utpekade LIS-områden, jämfört med 114 kommuner 2014. Dessutom var 45 kommuner aktiva med att peka ut LIS-områden, vilket var en 50-procentig ökning jämfört med 2014. Under 2015 upphävdes strandskyddet i samband med detaljplaneläggning i knappt 230 fall, vilket utgör 15 procent av det totala antalet antagna detaljplaner 2015 (en ökning i jämförelse med tidigare år). Länsstyrelserna upphävde efter överprövning tre detaljplaner med hänvisning till att strandskyddet upphävts i strid mot gällande bestämmelser. Detta ligger i linje med tidigare år. Naturvårdsverket har sammanställt statistik för bl.a. dispenser från reglerna om strandskydd. Under 2015 beslutade kommunerna om knappt 4 600 dispenser (exklusive avslag) från strandskyddet, vilket är något fler än 2014. Länsstyrelserna överprövade drygt 700 av kommunernas beslut om dispens (ca 15 procent) och upphävde helt eller delvis ca 250 (dvs. knappt 35 procent av de överprövade dispensererna). Detta kan jämföras med 2014 då länsstyrelserna överprövade knappt 600 av kommunernas beslut om dispens och helt eller delvis upphävde drygt 220 av besluten. Antalet kommunala beslut där kommunen avslog ansökan om dispens från strandskyddet och beslutet sedan överklagades till länsstyrelsen uppgick 2015 till knappt 230 beslut. Av dessa beslut ändrade länsstyrelsen besluten i drygt 40 fall.

I ett skriftligt svar den 26 oktober 2016 från miljöminister Karolina Skog på frågorna 2016/17:111 och 2016/17:163 anförde ministern att strandskyddet har återkommit i flera frågor och interpellationer sedan hon tillträdde som miljöminister. Hon hänvisade till sitt svar den 14 september 2016 på fråga 2015/16:156 och framhöll att det under senare år har gjorts ett flertal ändringar i strandskyddslagstiftningen i syfte att skapa ett ändamålsenligt strandskydd som beaktar behovet av utveckling, särskilt av landsbygden, samtidigt som ett långsiktigt skydd av strändernas natur- och friluftsvärden inte äventyras.

I Näringsdepartementets och Finansdepartementets promemoria den 21 juni 2016 med sammanfattning av regeringens förslag om 22 steg för fler bostäder anfördes att en utredning ska tillsättas med uppdrag att dels se över resultaten av LIS-reformen, dels föreslå ändringar i LIS-regelverket, i syfte att ytterligare främja landsbygdsutvecklingen i områden med god tillgång till stränder. Miljöminister Karolina Skog bekräftade under hösten 2016 i skriftliga svar på flera frågor (fr. 2016/17:111, 163, 169, 482 och 485) att regeringen anser att det nu är aktuellt att se över LIS-reglerna. Regeringen vill enligt miljöministern se en levande landsbygd som kan utvecklas, samtidigt som ett attraktivt landskap kan bevaras och värdefulla naturmiljöer skyddas. Regeringen bedömer att det finns potential att utveckla LIS-instrumentet i det syftet. Regeringen har mot denna bakgrund i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 18) aviserat att det ska göras en översyn av LIS-

reglerna. Syftet med översynen ska vara att ytterligare främja landsbygdsutveckling i områden med god tillgång till stränder utan att de värden som strandskyddet långsiktigt syftar till att skydda riskerar att skadas. Om översynen och beredningsarbetet visar att det finns behov av författningsändringar avser regeringen att återkomma till riksdagen med ett förslag.

Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet pågår slutberedningen av ett regeringsuppdrag om att se över LIS-reglerna, och beslut kommer att fattas inom en snar framtid.

Enligt gällande regler omfattas områden vid havet, vid insjöar och vid vattendrag av strandskydd (7 kap. 3 § miljöbalken). Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för en allemansrättslig tillgång till strandområden och till att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen. Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Genom 2009 års reform förtydligades i 7 kap. 14 § miljöbalken att en utvidgning av strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen görs genom ett beslut av länsstyrelsen i det enskilda fallet. Det är inte möjligt att utvidga strandskyddsområden genom generella föreskrifter. Enligt övergångsbestämmelserna till 2009 års ändringar i miljöbalken gäller strandskydd efter den 31 december 2014 inom ett utvidgat strandskyddsområde endast om utvidgningen har beslutats med stöd av 7 kap. 14 § i dess nya lydelse.

I ett skriftligt svar den 2 november 2016 från miljöminister Karolina Skog på fråga 2016/17:169 huruvida ministern avser att ta några initiativ för att se till att länsstyrelserna använder den s.k. 300-metersregeln i strandskyddet mer restriktivt svarade ministern bl.a. följande:

Vid debatten om interpellation 2016/17:56 den 27 oktober var länsstyrelsens möjlighet att besluta om utvidgat strandskydd en av de centrala frågorna. Som jag anförde då innebar 2009 års ändring av strandskyddsreglerna bl.a. att kravet för att få utvidga ett strandskyddsområde skärptes. Utvidgning får sedan dess endast ske om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Avsikten är att det ska finnas ett tydligt och långsiktigt behov av ett utvidgat strandskydd. I samband med ändringen gavs länsstyrelserna i uppdrag att se över och fatta nya beslut om utvidgade strandskyddsområden i det egna länet för att bättre anpassa dem till strandskyddets båda syften. Enligt Naturvårdsverkets analys av resultatet av översynen minskade den totala arealen utvidgat strandskydd för landet som helhet. Regeringen har mot denna bakgrund för närvarande inte för avsikt att se över länsstyrelsernas möjlighet enligt gällande rätt att utvidga strandskyddet i ett område utöver 100 meter om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Underrättelse om beslut i strandskyddsärenden

Delgivningslagen (2010:1932) reglerar hur en delgivning i allmänhet ska gå till i mål eller ärenden hos domstolar eller andra myndigheter eller när

delgivning i annat fall ska ske enligt lag eller annan författning. Delgivningslagen innehåller t.ex. bestämmelser om hur en vanlig delgivning (16–18 §§), muntlig delgivning (19–21 §§), förenklad delgivning (22–26 §§) och kungörelsedelgivning (47–51 §§) går till.

Enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen, Skogsstyrelsen eller kommunen innan den fattar ett beslut enligt tredje stycket – bl.a. beslut enligt 7 kap. 14 § miljöbalken om utvidgning av strandskyddsområdet som är avsett att gälla längre tid än sex månader – förelägga ägare och innehavare av särskild rätt till marken att inom en viss tid yttra sig över förslaget. Tiden får inte sättas kortare än en månad. Föreläggandet ska delges. Sakägare som skriftligen har godkänt förslaget till beslut behöver dock inte delges. Om alla sakägare med känd hemvist har lämnat ett skriftligt godkännande, får länsstyrelsen, Skogsstyrelsen eller kommunen pröva ärendet utan att meddela ett föreläggande.

Av 27 § i den nämnda förordningen framgår att när ett beslut enligt andra stycket – bl.a. beslut om utvidgning av strandskyddsområdet – meddelas eller ett redan tidigare meddelat beslut ändras eller upphävs ska beslutet snarast möjligt kungöras på det sätt som är föreskrivet för författningar i allmänhet. Kungörelsen om beslutet ska också införas i ortstidningen. Sökande och sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i ortstidningen. Om det är uppenbart att beslutet berör endast en viss eller vissa sakägare, får beslutet delges dessa sakägare i stället för att kungöras.

Överprövning av kommunala bygglov inom fastställda LIS-områden

Av 13 kap. 2 a § plan- och bygglagen (2010:900) följer att kommunala beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser får överklagas till mark- och miljödomstolen.

Paragrafen trädde i kraft den 1 juni 2016, och genom införandet av denna ändrades instansordningen för överklagande av kommunala beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser. Sådana beslut fick tidigare överklagas till länsstyrelsen, men genom ändringen får de överklagas till mark- och miljödomstolen. Länsstyrelserna har alltså tagits bort som instansnivå för överklagande av kommunala beslut som rör detaljplaner eller områdesbestämmelser, men inte som instans för överklagande av kommunala beslut om bygglov.

I förarbetena till bestämmelsen anförde regeringen att det finns skillnader mellan beslut om planer respektive bygglov som motiverar att överklaganden av beslut i de olika ärendetyperna i fortsättningen bör kunna hanteras på olika sätt. Regeringen konstaterade att skillnaderna bl.a. gäller antalet ärenden, prövningens omfattning, överklagandefrekvensen och tidpunkten för när de olika besluten börjar gälla. Med hänsyn till att instanskedjan för ärenden om detaljplaner och områdesbestämmelser blev längre genom mark- och miljödomstolsreformen som trädde i kraft den 2 maj 2011 ansåg regeringen att

en översyn av överprövningen av kommunala beslut enligt plan- och bygglagen borde inriktas på planärenden (se prop. 2015/16:55 s. 23 f.).

När det gäller frågan om vem som får överklaga beslut som avses i 13 kap. 2 a § plan- och bygglagen – dvs. beslut om detaljplaner eller områdesbestämmelser – hänvisar 13 kap. 8 § plan- och bygglagen till 22 § förvaltningslagen (1986:223). Klagorätt enligt den sistnämnda bestämmelsen har den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot och beslutet kan överklagas.

När det gäller frågan om vilka som ska anses ”berörda” finns det fast praxis som anger att beslut om en detaljplan anses angå ägare till de fastigheter som ligger inom planområdet eller gränsar direkt till det. Även om en gata eller väg skiljer klagandens fastighet från planrådets gräns brukar han eller hon anses ha rätt att överklaga. Därutöver anses beslutet angå ägare till fastigheter i nära grannskap, om de är särskilt berörda med hänsyn till arten och omfattningen av den aktuella åtgärden, natur- eller trafikförhållandena på platsen m.m. Även angränsande kommuner och regionplaneorganet anses ha rätt att överklaga (se Didón m.fl., Plan- och bygglagen – En kommentar, Zeteo, version den 1 juli 2016).

Utskottets ställningstagande

Reformering av strandskyddet

Den reform av strandskyddet som gjordes under alliansregeringen, och som syftade till att skapa en mer flexibel tillämpning av reglerna, har inte fått tillräckligt genomslag. Utskottet kan konstatera att vissa förändringar har skett i riktning mot en mindre strikt tillämpning, men strandskyddet hindrar fortfarande kommuner från att skapa attraktiva boendemiljöer på landsbygden. Behov av bostäder, utveckling, jobb och verksamheter måste ges en större roll i bedömningar av begränsningar i strandskyddet. Det ska vara möjligt att bygga och bedriva verksamhet strandnära och att peka ut fler geografiska områden som s.k. LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära lägen). Fler undantag från strandskyddsbestämmelserna bör möjliggöras i syfte att kunna skapa såväl mer socialt blandade bostadsområden som fler attraktiva bostadsområden i glesbygdskommuner. Fler undantag från strandskyddsreglerna bör också bli möjliga för att öka bostadsbyggandet där behoven är särskilt stora. Strandskyddet bör därför decentraliseras och kommunerna bör ges ökat inflytande när det ska bestämmas vilka strandområden som ska bevaras och vilka som kan bebyggas. Ett strikt strandskydd ska dock fortfarande tillämpas i områden där exploateringstrycket bedöms som mycket högt. Detsamma gäller i situationer när det finns synnerliga skäl. Även om strandskyddet således i viss utsträckning har förändrats på det sätt som reformen syftade till bör ytterligare steg tas för att förändra strandskyddslagstiftningen i den riktning som utskottet nu har beskrivit. Detta bör ges regeringen till känna. Därmed tillstyrker utskottet motionerna 2016/17:820 (C) yrkandena 13, 15 och 17, 2016/17:2011 (C) yrkande 12 i

denna del, 2016/17:3096 (C) yrkande 10 i denna del, 2016/17:3118 (C) yrkande 17, 2016/17:2863 (KD, M, C, L) yrkande 6, 2016/17:3192 (L) yrkande 34 och 2016/17:3378 (M) yrkande 10 i denna del.

Utöver det som anförs ovan finner utskottet inte anledning att föreslå ytterligare åtgärder för att reformera strandskyddet. Övriga motionsyrkanden om att på olika sätt förändra strandskyddet avstyrks därför, i den utsträckning de inte kan anses tillgodosedda med vad som anförs ovan.

Underrättelse om beslut i strandskyddsärenden

När det gäller det som efterfrågas i motionerna vill utskottet, mot bakgrund av vad som anförs ovan, framhålla att det finns lagar och förordningar som reglerar i vilka situationer och på vilket sätt markägare och innehavare av särskild rätt till marken ska få tillfälle att yttra sig innan ett beslut om utvidgning av strandskyddsområdet fattas. Dessa författningar reglerar också att ett beslut om utvidgning av strandskyddsområdet enligt huvudregeln ska kungöras men att det i de fall det är uppenbart att beslutet berör endast en viss eller vissa sakägare får delges dessa på annat sätt i stället för att kungöras. Utskottet förutsätter att berörda myndigheter följer gällande regelverk. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motionerna 2016/17:3059 (C) och 2016/17:3284 (KD) yrkande 3 lämnas utan vidare åtgärd.

Överprövning av kommunala bygglov inom fastställda LIS-områden

Frågan om vilken instansordning som bör gälla för kommunala beslut om detaljplaner och områdesbestämmelser respektive för kommunala beslut om bygglov har, som framgått ovan, nyligen setts över. Översynen har också lett till en förändrad och därmed förkortad instansordning för beslut om detaljplaner och områdesbestämmelser. I förarbetena framhålls dessutom att det finns ett flertal skillnader mellan de olika ärendetyperna och att det bl.a. därför är motiverat att för dessa ha olika instansordningar för överklagande. Det som framkommit gör att utskottet inte finner skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionerna om att – vilket i så fall skulle utgöra undantag från den instansordning som gäller för kommunala bygglov i allmänhet – ta bort länsstyrelsen som instans för kommunala bygglov inom redan fastställda LIS-områden. Vem som har rätt att överklaga ett planbeslut regleras i 22 § förvaltningslagen, och närmare vägledning om hur bestämmelsen ska tolkas bör även i fortsättningen ges i praxis. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2016/17:820 (C) yrkande 16, 2016/17:2011 (C) yrkande 12 i denna del, 2016/17:3096 (C) yrkande 10 i denna del och 2016/17:1821 (SD) yrkande 6.

Vandringsleder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att rusta upp de statliga vandringslederna och om att inrätta ett arbetsmarknadsprojekt för att genomföra upprustningen.

Motionen

I motion 2016/17:1615 av Margareta B Kjellin (M) yrkandena 1 och 2 efterfrågas dels en upprustning av de statliga vandringslederna, dels ett genomförande av arbetsmarknadsprojekt för att säkerställa att dessa leder rustas upp.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

I Naturvårdsverkets redovisning av ett regeringsuppdrag (NV-04173-13), som presenterades i juni 2014, framhåller myndigheten att väl fungerande system av vandrings- och skidleder i hela fjällområdet är väsentligt för att tillgängliggöra fjällområdets värden för friluftslivet, samtidigt som dessa värden värnas. De befintliga lederna är i delvis dåligt skick: det saknas kompletterande ledsystem i vissa områden, information och vägvisning är bristfällig och det förekommer en negativ påverkan av terrängkörning, varför det finns behov av insatser för att förbättra ledsystemet. I redovisningen föreslår Naturvårdsverket ett antal åtgärder för att hantera de brister som finns i dagens ledsystem.

I utskottets betänkande 2014/15:MJU12 konstaterades att Naturvårdsverkets redovisning hade remissbehandlats och att det bereddes inom Regeringskansliet. Vidare påpekade utskottet att Naturvårdsverket, länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Dalarnas län samt Laponiatjuottjuddus (som förvaltar lederna inom världsarvet Laponia) hade påbörjat ett arbete med att se över det statliga ledsystemet i fjällen. Utskottet uppmärksammade att myndigheterna som ett första steg i september 2014 hade redovisat den nuvarande omfattningen och skicket samt resursbehovet och möjligheterna för utveckling av det statliga ledsystemet i fjällen (NV-10379-11). Med denna redovisning som underlag uppgav Naturvårdsverket att myndigheterna skulle arbeta vidare med att anpassa ledsystemet till tillgängliga resurser och friluftslivets, naturturismens och näringslivsutvecklingens behov.

De förslag till åtgärder som Naturvårdsverket presenterade i redovisningen i juni 2014 bereds fortfarande inom Regeringskansliet.

I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 20) framhåller regeringen att de tidigare förstärkningarna av anslaget 1:3 Åtgärder för värdefull natur har medfört en ambitionshöjning för bl.a. skötsel och

förvaltning av naturreservat och åtgärder för friluftslivet genom information, vandringsleder och broar. Genom anslaget anlitas många lokala entreprenörer och konsulter, vilket enligt regeringen skapar sysselsättning över hela landet. Regeringen uppger att anslagen 1:3 Åtgärder för värdefull natur och 1:15 Skydd av värdefull natur gav drygt 1 100 direkta årsarbetstillfällen och ca 200 indirekta sysselsättningstillfällen under 2015. Regeringen vill därför ta till vara de goda förutsättningar som finns för att skapa gröna jobb och föreslår att anslaget 1:1 Naturvårdsverket ökas med 3 miljoner kronor per år t.o.m. 2020 för att samordna arbetet med att skapa nya gröna jobb med lägre kvalifikationskrav. En viktig del i detta arbete ska vara samarbetet med Arbetsförmedlingen och de arbetsmarknadspolitiska stöd för personer långt från arbetsmarknaden som myndigheten förfogar över. Den 15 december 2016 biföll riksdagen fördelningen av anslagen inom utgiftsområde 20 i enlighet med utskottets förslag (bet. 2016/17:MJU1, rskr. 2016/17:116).

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan bereds Naturvårdsverkets förslag från juni 2014 om ett antal åtgärder för att hantera brister i dagens ledssystem inom Regeringskansliet. Utskottet kan också konstatera att anslaget 1:3 Åtgärder för värdefull natur har ökats genom tidigare års förstärkningar av anslaget och att dessa pengar bl.a. används för att rusta upp lederna. Vidare har anslaget 1:1 Naturvårdsverket ökats i budgetpropositionen för 2017 för att skapa nya gröna jobb, och en viktig del i det arbetet ska vara samarbetet med Arbetsförmedlingen. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motion 2016/17:1615 (M) yrkandena 1 och 2 lämnas utan vidare åtgärd.

Allemansrätten och ockupation av privat mark

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om att värna allemansrätten genom en översyn och skärpning av de bestämmelser som reglerar allmänhetens användning av privat mark, bl.a. sådana som rör möjligheten till avhysning vid ockupation av privat mark.

Jämför reservation 12 (M, SD, C).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:2011 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 1 betonas att allemansrätten måste värnas genom en översyn av reglerna för otillåten markanvändning och ockupering av privat mark. Motionärerna anser att reglerna för otillåten användning av privat mark behöver skärpas.

Även i motion 2016/17:1847 av Lars-Arne Staxäng (KD) efterfrågas i denna del möjligheten till en översyn av allemansrättens regler om ockupation av mark.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

När det gäller frågan om tillfälliga boplatser på någon annans mark konstaterade miljö- och jordbruksutskottet i betänkande 2014/15:MJU12 att allemansrätten anses medge tältning med cirka tre tält i något dygn, medan större grupper eller längre vistelser kräver tillstånd av markägaren. I betänkandet framhölls att möjligheten att avhysa personer som inte respekterar denna begränsning behandlades av civilutskottet i betänkande 2014/15:CU9 Ersättningsrätt och insolvensrätt.

I civilutskottets betänkande 2014/15:CU9 redogjorde utskottet för 4 § lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning. Enligt bestämmelsen får en ansökan om särskild handräckning avse bl.a. ”åläggande för svaranden att vidta rättelse när sökandens besittning har egenmäktigt rubbats eller annan olovlig åtgärd har vidtagits beträffande fast eller lös egendom eller utövningen av sökandens rätt till viss egendom på annat sätt olovligen hindras”. Bestämmelsen ger bl.a. en fastighetsägare möjlighet att ansöka hos Kronofogdemyndigheten om avhysning av personer (svarande) som olovligen uppehåller sig på sökandens mark. I civilutskottets betänkande framkom också att regeringen hade gett en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av utsökningsbalken och anslutande regler i syfte att modernisera utsökningsrätten. Utredaren skulle lämna de förslag till författningsändringar och andra åtgärder som behövs, och uppdraget omfattade bl.a. att ta ställning till om det finns något behov av att ändra reglerna om avhysning för att uppnå en ändamålsenlig ordning. Betänkandet Ett modernare utsökningsförfarande (SOU 2016:81) överlämnades till regeringen den 25 november 2016. Förslaget remissbehandlas för närvarande, och remissvaren ska ha kommit in till Regeringskansliet senast den 21 april 2017.

Den 29 januari 2015 tillsatte regeringen en nationell samordnare för arbetet med utsatta EES-medborgare som vistas tillfälligt i Sverige. Samordnaren skulle utföra uppdraget i nära samarbete med bl.a. Sveriges Kommuner och Landsting, Kronofogdemyndigheten och Polismyndigheten. Vidare skulle samordnaren främja en aktiv samverkan mellan berörda aktörer, särskilt i de fall då personer avlägsnas från tillfälliga boplatser, och lämna förslag till regeringen på hur samverkan mellan de berörda aktörerna kan utvecklas. Betänkandet Framtid sökes – Slutredovisning från den nationella samordnaren för utsatta EU-medborgare (SOU 2016:6) överlämnades till regeringen den 1 februari 2016. Enligt uppgift från Socialdepartementet fick Socialstyrelsen och Länsstyrelsen i Stockholms län under våren 2016 vissa närmare angivna uppdrag med anledning av betänkandet (dnr 2016/02757 och 2016/02758). Socialstyrelsens uppdrag ska redovisas till departementet den 1 april 2017.

Länsstyrelsen ska lämna en delrapport till departementet senast den 31 januari 2017 och en slutlig rapport senast den 31 januari 2018.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan pågår det ett arbete om översyn av utsökningsrätten som berör bl.a. frågor om otillåten markanvändning och ockupation av mark. Det bedrivs också ett arbete som rör hur utsatta EU-medborgares nyttjande av tillfälliga bosättningar ur skilda aspekter kan hanteras. Enligt utskottets mening bör utfallet av dessa pågående arbeten avvaktas, och utskottet föreslår därför att motionerna 2016/17:2011 (C) yrkande 1 och 2016/17:1847 (KD) i denna del avslås.

Terrängkörningslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om en översyn av terrängkörningslagen.
Jämför reservation 13 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2016/17:2206 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 6 anförs att det behöver göras en översyn av terrängkörningslagen. Behovet motiveras enligt motionen av den tekniska utvecklingen av snöskotrar och ett förändrat körsätt.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Enligt 1 § första stycket terrängkörningslagen (1975:1313) är körning i terräng med motordrivet fordon för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk förbjuden i hela landet på barmark, på snötäckt skogsmark med plant- eller ungskog om det inte är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på skogen och på snötäckt jordbruksmark om det inte är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på marken. Av 1 § andra stycket framgår att inom de delar av fjällområdet som regeringen bestämmer är körning i terräng med motordrivet fordon förbjuden även på annan mark än den som anges i första stycket.

Om körning – i annat fall än som avses i 1 § – i terräng med motordrivet fordon inom ett visst område kan medföra olägenhet från naturvårdssynpunkt eller annan allmän synpunkt, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förbjuda körningen eller meddela föreskrifter för den (se 3 § första stycket terrängkörningslagen). Om ett sådant förbud eller en sådan föreskrift meddelas ska det ses till att körning som är till gagn för

ortsbefolkningen eller som behövs för yrkesutövning eller annat nyttigt ändamål inte hindras i onödan (se 3 § andra stycket i den nämnda lagen).

Enligt 6 § terrängkörningsförordningen (1978:594) – som reglerar körning i fjällområden – gäller det förbud som avses i 1 § andra stycket terrängkörningslagen inom de fjällområden i Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län som anges i bilagor till förordningen. En närmare beskrivning av områdenas avgränsning och föreskrifter för områdena finns tillgängliga hos länsstyrelsen. Endast skoterleder som är allmänna får finnas inom regleringsområdena, om inte undantag från förbudet i ett enskilt fall medges enligt 12 § i förordningen.

Information och vägledning om vad som gäller för snöskoterkörning i Sverige tillhandahålls också av Nationella Snöskoterrådet.

I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 20) anför regeringen att användningen av terrängfordon ökar i fjällområden och att Naturvårdsverket planerar att ta fram en vägledning om terrängkörning. Dessutom erbjuder Naturvårdsverket och länsstyrelserna samebyarna stöd för att ta fram terrängkörningsplaner med möjlighet till markförstärkning. Syftet är att motverka markskador. Vidare anför regeringen att i takt med att terrängkörningen i landet ökar, ökar även skador och störningar. Regeringen avser därför att ge Naturvårdsverket och övriga berörda myndigheter i uppdrag att ta fram ett förslag till moderniserad terrängkörningslagstiftning som syftar till att minska skadorna. Möjligheten till ytterligare generella undantag från bestämmelserna om förbud mot terrängkörning med motordrivet fordon för att göra det lättare för personer med bestående funktionsnedsättning att fortsätta med sina fritidsaktiviteter bör också ingå i uppdraget.

Frågan om att ge Naturvårdsverket och övriga berörda myndigheter i uppdrag att ta fram en moderniserad terrängkörningslagstiftning är enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet föremål för beredning inom departementet. Naturvårdsverket har upplyst om att myndigheten har för avsikt att under 2017 inleda arbetet med att revidera 2005 års vägledning för terrängkörning. Naturvårdsverkets allmänna råd till terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen (NFS 2005:1) gäller fortfarande.

Utskottets ställningstagande

Som framgått av redovisningen ovan avser regeringen att ge Naturvårdsverket och övriga berörda myndigheter i uppdrag att ta fram ett förslag till moderniserad terrängkörningslagstiftning. Vidare planerar Naturvårdsverket att utforma en reviderad vägledning om terrängkörning. Mot denna bakgrund finner utskottet inte anledning att föreslå någon åtgärd med anledning av motion 2016/17:2206 (SD) yrkande 6. Motionen avstyrks därmed.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, M, SD, C, L, KD) om naturvård och områdesskydd som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 2 (SD), 3 (L) och 4 (KD).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden i betänkandena 2014/15:MJU12 Naturvård och biologisk mångfald och 2015/16:MJU6 Naturvård och områdesskydd. Riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit samtliga behandlade motionsyrkanden. Utskottet ser ingen anledning att nu göra en annan bedömning av de motionsyrkanden som tas upp i bilaga 2 och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

1. Naturreservat, punkt 2 (M)

av Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 12 och 13 samt
avslår motion
2016/17:1587 av Betty Malmberg (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Sedan miljöbalken trädde i kraft har kommunerna själva möjlighet att besluta om naturreservat. Länsstyrelserna har också rätt att inrätta naturreservat. De kommunalt beslutade naturreservaten är i mycket stor utsträckning tätortsnära. Eftersom Sverige behöver mer mark för bostadsbyggande kan den snabba tillväxten av främst kommunalt inrättade naturreservat komma att bli ett växande problem. Därför föreslår vi att främst regeringen, eller en myndighet under regeringen, ska kunna inrätta naturreservat. För att en kommun ska kunna inrätta naturreservat måste den ansöka om det hos regeringen.

Tillväxten av nya kommunala naturreservat har varit i genomsnitt drygt tio per år sedan slutet av 1970-talet. Enligt 7 kap. 7 § miljöbalken får ett beslut om att inrätta naturreservat helt eller delvis upphävas endast om det finns ”synnerliga skäl”. Enligt Naturvårdsverkets allmänna råd bör naturreservat endast upphävas i undantagsfall. I dagsläget är beslut om att inrätta nya naturreservat därför närmast att betrakta som oåterkalleliga. Därför föreslår vi att det ska finnas bättre förutsättningar för att upphäva naturreservat när det är motiverat.

2. Marina skyddade områden, punkt 3 (M)

av Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3166 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 6 och avslår motionerna

2016/17:824 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 33,

2016/17:1989 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12,

2016/17:2448 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 11 och

2016/17:3166 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 7.

Ställningstagande

Vissa områden i världens hav har särskilt känsliga ekosystem, och en del av dessa områden är därför skyddade. Det finns flera olika sorters skydd; det kan vara naturreservat, nationalparker eller Natura 2000-områden. Regeringen bör verka för att stärka skyddet i särskilt påverkade marina miljöer och naturskyddsområden.

3. Marina skyddade områden, punkt 3 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:2448 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 11 och avslår motionerna

2016/17:824 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 33,

2016/17:1989 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12 och

2016/17:3166 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

I Sverige omfattas i dag 6,3 procent av havsarealen av marint områdesskydd, dvs. 43 marina naturreservat, Natura 2000-områden med marina livsmiljöer och den marina nationalparken Kosterhavet. Till dessa områden knyts bevarandemål för att säkerställa den biologiska mångfalden. Havs- och vattenmyndigheten har ett tydligt uppdrag att utveckla hur fisket ska regleras i de skyddade områdena. Det är Sverigedemokraternas uppfattning att dessa områden ska utökas i samråd med expertis och berörda näringar.

4. Marina skyddade områden, punkt 3 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:824 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 33 och
avslår motionerna
2016/17:1989 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12,
2016/17:2448 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 11 och
2016/17:3166 av Jonas Jacobsson Gjörtlér m.fl. (M) yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

Stora miljövinster kan nås genom att långsiktigt planera för hur havs- och vattenresurser ska nyttjas hållbart. En långsiktigt hållbar planering i kombination med ett skydd av kust- och havsområden, enligt de internationella Nagoyamålen som Sverige ska uppfylla, skapar förutsättningar att säkra de marina ekosystemtjänsterna för framtida generationer. För att nå de internationellt satta målen för biologisk mångfald vill Centerpartiet utöka skyddet av marina reservat. Till 2020 vill vi att minst 20 procent av Sveriges land- och sötvattensområden samt 10 procent av Sveriges marina områden ska vara skyddade eller bevarade på olika sätt.

5. Marina skyddade områden, punkt 3 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1989 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12 och
avslår motionerna
2016/17:824 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 33,
2016/17:2448 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 11 och
2016/17:3166 av Jonas Jacobsson Gjörtlér m.fl. (M) yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

Sverige åtog sig i Nagoyaöverenskommelsen 2010 att genomföra en räddningsplan (de s.k. Aichimålen) för att bromsa utarmningen av biologisk mångfald och att till 2020 se till att jord-, vatten- och skogsbruk bedrivs hållbart. År 2020 ska minst 17 procent av alla land- och sötvattensområden samt minst 10 procent av kust- och havsområden vara bevarade genom ekologiskt representativa reservat och andra effektiva områdesbaserade naturskyddsåtgärder. Sverige har även 16 nationella miljökvalitetsmål som utgör grunden för vår nationella miljöpolitik, och ett utökat marint skydd skulle stärka möjligheterna att nå målsättningarna för flera av dessa. Sverige har i dag endast 6–7 procent av sina havsområden i ett marint områdesskydd. Forskning visar att behovet av skyddade områden ligger på ungefär 20–30 procent för varje livsmiljö. Regeringen bör återkomma med förslag på en långsiktig strategi och målsättning om att öka skyddet av betydelsefulla havsmiljöer till 20 procent.

6. Reformering av strandskyddet, punkt 5 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Isak From (S), Sara Karlsson (S), Stina Bergström (MP), Monica Haider (S), Jens Holm (V), Marianne Pettersson (S) och Petra Ekerum (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:674 av Lotta Finstorp (M),

2016/17:714 av Lars Hjälmared (M),

2016/17:794 av Jenny Petersson (M),

2016/17:806 av Finn Bengtsson m.fl. (M),

2016/17:820 av Annie Löf m.fl. (C) yrkandena 13, 15 och 17,

2016/17:1026 av Katarina Brännström (M),

2016/17:1552 av Tina Ghasemi (M) yrkande 3,

2016/17:1821 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 7,

2016/17:1885 av Lotta Finstorp (M),

2016/17:1909 av Margareta B Kjellin (M) yrkande 1,

2016/17:1925 av Christian Holm Barenfeld och Jessica Polfjärd (båda M) yrkande 1,

2016/17:2011 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 12 i denna del,

2016/17:2097 av Maria Stockhaus (M),

2016/17:2609 av Daniel Bäckström och Peter Helander (båda C),

2016/17:2641 av Camilla Waltersson Grönvall (M),

2016/17:2730 av Erik Bengtzboe (M),

2016/17:2863 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 6,

2016/17:3012 av Anders Hansson m.fl. (M),
2016/17:3096 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 10 i denna del,
2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 17,
2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 34,
2016/17:3284 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 1,
2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 26 och
2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 10 i denna del.

Ställningstagande

Det svenska strandskyddet är en viktig del av allemansrätten och är unikt i ett internationellt perspektiv. Strandskyddsreglerna ska skapa förutsättningar för allmänhetens tillgång till friluftsliv, naturupplevelser och bevarandet av biologisk mångfald i strandnära områden. Samtidigt finns möjligheter till ett flertal undantag och till flexibilitet i reglerna för att främja landsbygdsutveckling och lokalt beslutsfattande. Areella näringar är t.ex. under vissa förutsättningar helt undantagna från detta skydd.

Strandskyddsreglerna var föremål för flera reformer under den borgerliga regeringen. Ett arbete med att följa upp dessa reformer pågår nu. Naturvårdsverket har analyserat den översyn som gjorts av det utvidgade strandskyddet. Analysen visar klart att översynen ledde till en sammanlagd minskning av den strandskyddade arealen. I regleringsbrevet för 2017 har Naturvårdsverket fått i uppdrag att senast den 31 mars 2017 redovisa statistik över kommunernas och länsstyrelsernas beslut i ärenden om upphävande och dispens från strandskyddet samt tillsynsbeslut i strandskyddsärenden. Regeringen slutbereder också ett regeringsuppdrag för en översyn av de s.k. LIS-reglerna. LIS innebär i dag att en kommun i översiktsplanen kan undanta områden från strandskydd med hänvisning till landsbygdsutveckling. Regeringen bedömer att det finns potential att utveckla dessa regler för att få en levande landsbygd samtidigt som ett attraktivt landskap kan bevaras och värdefulla naturmiljöer skyddas.

Avslutningsvis vill vi understryka att landsbygdens utveckling i hög utsträckning är beroende av de värden och möjligheter som strandskyddet för med sig, exempelvis genom orörd natur och allmänhetens tillgång till stränder. Ändringar i strandskyddet måste således göras balanserat och med eftertanke för att inte skada landsbygdens attraktivitet för vare sig bofasta eller turister. Eventuella ytterligare reformeringar av strandskyddet bör därför avvakta de översyner som pågår.

7. Strandskydd och hästnäringen, punkt 6 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:823 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 6 och

avslår motion

2016/17:3377 av Bengt Eliasson (L) yrkande 7.

Ställningstagande

Byggnader, anläggningar och anordningar som behövs för jordbruket, fisket, skogsbruket eller renskötseln, och som för sin funktion måste finnas inom strandskyddsområdet, är i dag undantagna från strandskyddsbestämmelserna. Beklagligt nog gäller dessa regler inte för hästnäringen, vilket innebär problem vid bl.a. stängsling och betesmarker nära vatten. Det är möjligt att få dispens, men detta är mycket svårt då lagen endast tillåter ett fåtal särskilda skäl för undantag. Centerpartiet föreslår därför att undantagen ska omfatta hästnäringen precis som alla andra areella näringar.

8. Begränsning av det generella strandskyddet, punkt 7 (M)

av Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 10 i denna del och avslår motionerna

2016/17:1909 av Margareta B Kjellin (M) yrkandena 2 och 3,

2016/17:1925 av Christian Holm Barenfeld och Jessica Polfjärd (båda M) yrkande 2,

2016/17:1968 av Jörgen Warborn m.fl. (M),

2016/17:2238 av Jessika Roswall (M) och

2016/17:3284 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Strandskyddet har inte minskat under senare år utan snarare ökat, detta trots en ambition om ett mer flexibelt strandskydd som möjliggör mer bostadsbyggande. Tillämpningen av lagstiftningen har kommit att bli problematisk, och därför föreslår vi att det generella strandskyddet begränsas till 50 meter och att möjligheterna att utöka strandskyddet begränsas till 100 meter. Vidare måste kompetensinsatserna om strandskyddet förstärkas med tydligt syfte att göra tillämpningen mer byggvänlig. Det bör också övervägas att begränsa strandskyddsreglerna till vissa regioner.

9. Begränsning av det generella strandskyddet, punkt 7 (KD)

av Lars-Axel Nordell (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3284 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 2 och avslår motionerna

2016/17:1909 av Margareta B Kjellin (M) yrkandena 2 och 3,

2016/17:1925 av Christian Holm Barenfeld och Jessica Polfjärd (båda M) yrkande 2,

2016/17:1968 av Jörgen Warborn m.fl. (M),

2016/17:2238 av Jessika Roswall (M) och

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 10 i denna del.

Ställningstagande

För att värna de hårdast exploaterade områdena införde den tidigare alliansregeringen en möjlighet till utökat strandskydd upp till 300 meter i de fall då det finns särskilda skäl. I praktiken har det i stället blivit så att 300 meter tillämpas som huvudregel om det inte finns särskilda skäl som talar för att tillämpa 100-metersgränsen. Där strandskyddsregler tillämpas bör strandskyddet i allmänhet sträcka sig 50 meter från stranden (snarare än de 300 meter som gäller i dag) om det inte finns skäl att ha en lägre gräns.

10. Underrättelse om beslut i strandskyddsärenden, punkt 8 (KD)

av Lars-Axel Nordell (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3284 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 3 och
avslår motion
2016/17:3059 av Rickard Nordin (C).

Ställningstagande

För rättssäkerhetens skull är det viktigt att berörda markägare föreläggs att yttra sig innan ett beslut om utökat strandskydd tas. Ändå fattar länsstyrelserna i dag generella beslut där markägare endast får veta vad som pågår genom en kungörelse i tidningen. Detta omöjliggör en rättvis intresseavvägning. För att strandskyddet ska uppfattas som legitimt krävs respekt för allemansrätten och att markägarna får en verklig möjlighet att yttra sig.

11. Överprövning av kommunala bygglov inom fastställda LIS-områden, punkt 9 (SD, C)

av Kristina Yngwe (C), Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:820 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 16,
2016/17:1821 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 6 och
2016/17:2011 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 12 i denna del och
avslår motion
2016/17:3096 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 10 i denna del.

Ställningstagande

För att minska kostnaderna och snabba på byggprocessen för byggnationer behövs fortsatta nationella regelförenklingar, och överklagandeprocesserna behöver ske inom en rimlig tid. Det behöver tydligare definieras vem som har rätt att överklaga detaljplaner. I stora delar av landet finns det områden som

inte är detaljplanelagda. Här finns förutsättningar att införa andra regler än de som gäller i tätorter som gör det enklare och snabbare att bygga. Det är en frihetsreform som underlättar byggandet på landsbygden. Ett regel-förenklingspaket för dessa s.k. utomplansbestämmelser bör genomföras. Generella insatser för att korta ned länsstyrelsens handläggningstider behövs. Kommuner har i dag möjlighet att peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden) i sina översiktsplaner. Områdena ska vara lämpliga för landsbygdsutveckling och av begränsad omfattning så att strandskyddets syften tillgodoses. Dock har länsstyrelserna möjlighet att överpröva dessa beslut. Vi vill därför ta bort länsstyrelsens överprövnings-möjlighet vad gäller kommunala bygglov inom redan fastställda LIS-områden och därmed stärka kommunernas makt.

12. Allemansrätten och ockupation av privat mark, punkt 11 (M, SD, C)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Martin Kinnunen (SD), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M), Anders Forsberg (SD) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:2011 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 1 och

avslår motion

2016/17:1847 av Lars-Arne Staxäng (M) i denna del.

Ställningstagande

För att allemansrätten inte ska missbrukas måste man ta ansvar för natur och djurliv och visa hänsyn mot markägare. Tyvärr har markägare fått uppleva allt mer otillåten markanvändning och ockupering av privat mark. För att fortsätta att värna om allemansrätten vill vi skärpa reglerna för otillåten ockupering och användning av privat mark.

13. Terrängkörningslagen, punkt 12 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2206 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 6.

Ställningstagande

I Naturvårdsverkets Förslag till en strategi för miljö kvalitetsmålet Storslagen fjällmiljö lyfts fram att den tekniska utvecklingen av snöskotrar och ett annat körsätt än tidigare har lett till att man numera kör i tidigare opåverkade områden. Varje år växer antalet fyrhjulingar och snöskotrar, vilket leder till ökade störningar och skador. Därför anser vi, i enighet med Svenskt Friluftsliv, Lantbrukarnas Riksförbund och Naturskyddsföreningen att regeringen behöver göra en översyn av terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen. En utredare bör ges i uppdrag att tillsammans med relevanta aktörer se över denna lagstiftning, vilket också Naturvårdsverket föreslog 2014 i återrapporeringen av miljömålet Storslagen fjällmiljö.

Särskilda yttranden

1. Reformering av strandskyddet, punkt 5 (KD)

Lars-Axel Nordell (KD) anför:

Jag står bakom utskottets förslag till tillkännagivande om en fortsatt reformering av strandskyddet. Samtidigt finns det anledning att på längre sikt pröva frågan om att göra det ännu enklare att bygga bostäder i strandnära lägen i de glest befolkade delarna av landet. För glest befolkade områden borde bebyggelse vara tillåten, utom i områden som genom beslut pekats ut som skyddsvärda.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (SD)

Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag hänvisar vi till de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i en tidigare reservation och i den aktuella kommittémotionen men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (L)

Lars Tysklind (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag hänvisar vi till de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i den aktuella partimotionen men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (KD)

Lars-Axel Nordell (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag hänvisar vi till de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i den aktuella kommittémotionen men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:142 av Cecilia Magnusson och Saila Quicklund (båda M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Svenska Turistföreningen ska ansvara för drift och underhåll av statliga fjäll-, skoter- och vandringsleder, liksom det system som finns i Norge, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om drift och skötsel av de svenska nationalparkerna och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kunskapscenter för utbildning och utveckling av allemansrätten och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:162 av Ann-Britt Åsebol och Eva Lohman (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheterna till en översyn av allemansrätten och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:429 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för nationalparker att bedriva kommersiell verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:533 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att när Naturvårdsverkets utredning är klar se över möjligheten att kompensera och återställa det runt Hornborgasjön som har blivit fel och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:602 av Åsa Westlund (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att utse Skärgårdsstiftelsen till förvaltare av den tänkta nationalparken Nämöskärgården och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:642 av Johan Andersson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bildandet av Ombergs nationalpark och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:674 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för ett strandskydd på 100 meter i Södermanlands län och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:714 av Lars Hjärmered (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en fortsatt reformering av strandskyddet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:794 av Jenny Petersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förbättrad tillämpning av strandskyddslagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:806 av Finn Bengtsson m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra gällande strandskyddsregler som avser Östergötland och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strandskyddet bör förändras så att kommuners möjlighet att utveckla sin attraktivitet stärks och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra perspektivet i strandskyddslagstiftningen för att öka det kommunala inflytandet och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort länsstyrelsens överprövningsmöjlighet vad gäller kommunala bygglov inom fastställda LIS-områden och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka möjligheten att skapa LIS-områden till fler geografiska områden och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:823 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över tolkningen av strandskyddsreglerna för att undvika särbehandling av hästnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:824 av Annie Lööf m.fl. (C):

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka skyddet av marina reservat och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:864 av Lars Hjalmered (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av strandskyddet för att förenkla för musselodlingar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1026 av Katarina Brännström (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av strandskyddet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1247 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tydligare nyttjande av allemansrätten och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1269 av Christian Holm Barenfeld och Cecilie Tenfjord-Toftby (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ersätta naturreservat med olika former av samförvaltning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1552 av Tina Ghasemi (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strandskyddet behöver reformeras för att möjliggöra för byggandet av fler bostäder och skapa förutsättningar för jobb och tillväxt i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1587 av Betty Malmberg (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Justitiekanslerns kritik mot långsam handläggning av ärenden som rör byggnadsminnesförklaringar och bildande av naturreservat måste tas ad notam och leda till efterlevnad, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om markägare och allemansrätten samt om att en översyn av lagstiftningen på området är nödvändig och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1821 av Anders Forsberg m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydligare fastställa att allt nyttjande av naturen på allemansrättens grund måste ske på naturens villkor och med respekt och hänsyn till den som äger och brukar marken, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det inte bör vara möjligt att mot markägarens vilja utnyttja annans egendom i förvärvssyfte och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en allemansrättsbalk som fastställer allemansrättens rättsliga ställning inom svensk rättsordning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om strandskyddslagen (7 kap. 14 § miljöbalken) och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strandskyddets regler inte får innebära inskränkningar i jord- och skogsbrukets verksamheter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1847 av Lars-Arne Staxäng (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till en översyn av allemansrättens regler om ockupation av mark, ersättning vid markskador och kommersiell verksamhet utan avtal och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1885 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för ökat bostadsbyggande och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1909 av Margareta B Kjellin (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att bevaka att tillämpningen av strandskyddslagstiftningen inte hämmar landsbygdens utveckling och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av begränsningarna i strandskyddet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att länsstyrelserna bör underlätta för ett strandskydd på 100 meter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1915 av Margareta B Kjellin (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en upprustning av de statliga vandringslederna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att genomföra ett arbetsmarknadsprojekt som säkerställer att de statliga vandringslederna rustas upp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1925 av Christian Holm Barenfeld och Jessica Polfjärd (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till en fortsatt reformering av strandskyddet där de tre stora sjöarna inte undantas från lättnaderna i strandskyddet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till en fortsatt reformering av strandskyddet där den gällande regeln om byggförbud närmare än 100 meter från strandkanten bör kunna frångås i större utsträckning än vad som är möjligt enligt nuvarande lagstiftning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1968 av Jörgen Warborn m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återgå till en maxgräns på 100 meter och samtidigt inleda en större översyn av strandskyddet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1977 av Staffan Danielsson och Solveig Zander (båda C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att allemansrättens skyldigheter bör tydliggöras liksom gränsdragningen till kommersiella aktiviteter som inte omfattas av allemansrätten och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1989 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på långsiktig strategi och målsättning om att öka skyddet av betydelsefulla havsmiljöer till 20 procent och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2011 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna allemansrätten genom att se över reglerna för otillåten markanvändning och ockupering av privat mark och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra strandskyddet så att kommunernas möjlighet att utveckla sin attraktivitet stärks och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2062 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av allemansrätten i syfte att stärka förtroendet för denna och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2097 av Maria Stockhaus (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om strandskyddet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2206 av Cassandra Sundin m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av terrängkörningslagen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2238 av Jessika Roswall (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra och förtydliga strandskyddsreglerna och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2448 av Anders Forsberg m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka arealerna av skyddade marina områden och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2609 av Daniel Bäckström och Peter Helander (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att ta bort det generella strandskyddet till förmån för individuell tillståndsprövning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2614 av Rickard Persson (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Öresund bör bli en marin nationalpark och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur Öresund kan bli ett sammanhängande område med särskilt högt skydd och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2620 av Peter Helander och Daniel Bäckström (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av allemansrätten och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2641 av Camilla Waltersson Grönvall (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket kring strandskyddet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2722 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera allemansrätten efter dagens förutsättningar och införa tydliga gränsdragningar och regler mellan rättigheter och skyldigheter för såväl medborgare som markägare och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2730 av Erik Bengtzboe (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av strandskyddet med syftet att underlätta strandnära nybyggnation och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2743 av Erik Bengtzboe och Betty Malmberg (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en automatisk omprövning av Natura 2000-områden bör ske och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2855 av Tuve Skånberg (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återställa det skånska kulturlandskapet och bevara de skånska pilevallarna och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2863 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera strandskyddet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3012 av Anders Hansson m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om strandskyddet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3059 av Rickard Nordin (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strandskyddsärenden ska meddelas personligen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3096 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strandskyddet och tillämpningen av riksintressen bör förändras och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta byggande i strandnära lägen och ge kommunen större inflytande att bestämma över vilka strandområden som ska bevaras och vilka som kan bebyggas och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3166 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skyddet i särskilt påverkade marina miljöer och naturskyddsområden och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en plan för att nå de fastslagna målen för skydd av marina områden och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L):

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformering av strandskyddet och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommunala naturreservat och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3284 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att huvudregeln ska vara att i glest befolkade områden är byggande tillåtet förutom i områden som pekas ut som skyddsvärda och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strandskydd som regel bör sträcka sig 50 meter från stranden om det inte finns särskilda skäl att ha en längre gräns och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att berörda markägare ska ges tillfälle att yttra sig innan beslut om utökat strandskydd fattas och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3312 av Åsa Romson och Kerstin Lundgren (MP, C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Nämndöskärgården som ny nationalpark och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att peka ut strandskyddsområden som ska betecknas som skyddsvärda eller bebyggas restriktivt för att i övrigt anse strandnära bebyggelse tillåten och tillkännager detta för regeringen.

50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur allemansrätten och angränsande lagstiftning bättre kan anpassas efter allmänhetens och markägarnas behov och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3377 av Bengt Eliasson (L):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av en rättssäker och förutsägbar behandling av hästnäringen när strandskyddsregler tillämpas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för ett mer ändamålsenligt strandskydd och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändrade regler för kommunala naturreservat så att kommunerna inte längre kan besluta om nya kommunala naturreservat utan måste få godkännande från regeringen eller myndigheten som regeringen utser och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska bli enklare för en kommun att upphäva tidigare införda kommunala naturreservat och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 13

Motion	Motionärer	Yrkanden
13. Motioner som bereds förenklat		
2016/17:142	Cecilia Magnusson och Saila Quicklund (båda M)	2–4
2016/17:162	Ann-Britt Åsebol och Eva Lohman (båda M)	
2016/17:533	Sten Bergheden (M)	
2016/17:602	Åsa Westlund (S)	
2016/17:642	Johan Andersson m.fl. (S)	
2016/17:864	Lars Hjälmered (M)	3
2016/17:1247	Lotta Olsson (M)	
2016/17:1269	Christian Holm Barenfeld och Cecilie Tenfjord-Toftby (båda M)	
2016/17:1587	Betty Malmberg (M)	4
2016/17:1821	Anders Forsberg m.fl. (SD)	1–3
2016/17:1847	Lars-Arne Staxäng (M)	
2016/17:1977	Staffan Danielsson och Solveig Zander (båda C)	2
2016/17:2062	Edward Riedl (M)	
2016/17:2620	Peter Helander och Daniel Bäckström (båda C)	
2016/17:2722	Gunilla Nordgren (M)	
2016/17:2743	Erik Bengtzboe och Betty Malmberg (båda M)	
2016/17:3192	Jan Björklund m.fl. (L)	41
2016/17:3347	Caroline Szyber m.fl. (KD)	50